

15th International
Scientific and Theoretical
Conference

**Laughter and Its Features /
On the Nature of Laughter**

(Odessa–Tartu)

18–21 May 2023,
Estonian Literary Museum, Tartu, Estonia

ABSTRACTS

Working languages:
Ukrainian, English, Russian

ELM Scholarly Press
2023

Compiler: Sergey Troitskiy
Editor: Liisi Laineste
Layout: Diana Kahre
HTML: Maris Kuperjanov

Organizing Committee

Anastasiya Fiadotava (Estonian Literary Museum, Estonia)
Liisi Laineste (Estonian Literary Museum, Estonia), **Chair**
Victor Levchenko (Odessa I. I. Mechnikov National University, Ukraine)
Sergey Troitskiy (Estonian Literary Museum, Estonia)

Program Committee

Victor Levchenko (Odessa I. I. Mechnikov National University, Ukraine), **Chair**
Sergii Shevtsov (Odessa I. I. Mechnikov National University, Ukraine)
Liana Kryshevska (Ludwig-Maximilian University (Munich), Germany)
Oksana Kozhemiakina (Cherkasy State Technological University, Ukraine)
Pavel Barkouski (Institute of Philosophy of the Polish Academy of Sciences, Poland)
Olexander Kyrylyuk (Odessa branch of the Center for Humanitarian Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukraine)
Maria Kashuba (Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko, Ukraine)
Inna Golubovich (Odessa I. I. Mechnikov National University, Ukraine)
Olexander Mikhaylyuk (National Metallurgical Academy of Ukraine (Dnipro), Ukraine)
Mare Kõiva (Estonian Literary Museum, Estonia)

Conference website <https://folklore.ee/rl/fo/konve/2023/laughter/>

Conference is supported by Estonian Literary Museum project EKM 8-2/20/3, Cultural Endowment of Estonia, Centre of Excellence in Estonian Studies (TK 145) through the European Regional Development Fund, Estonian Humour Museum, Odessa I. I. Mechnikov National University, Odessa Humanitarian Tradition Center for Humanitarian Education of the National Academy of Sciences of Ukraine

Estonian Literary Museum

ISBN 978-9916-659-65-6 (pdf)

© authors

© Estonian Literary Museum

PLENARY LECTURE

May 18th 2023, Thursday, 10:30–11:30
Estonian Literary Museum, Tartu, Estonia

Władysław Chłopicki (Jagiellonian University, Poland)

Humor and figurative language

This paper will address the following questions: What is figurative language, and how does it differ from ‘literal’ or ‘zero-degree’ communication? When does a figure of speech become humorous? And how does figurativeness relate to other basic features of humor, such as script opposition? The paper will provide a systematic overview of classic and recent studies on figurative language and humour (from Raskin’s early work on metaphor to interdisciplinary contributions in the field of cognitive linguistics), transcending the fuzzy boundary between the stylistic and conceptual dimensions of humorous expression – or, in different terms, between ‘figures of language’ and ‘figures of meaning’. Moreover, we will highlight the potential for interdisciplinary collaborations on the topic, including for example new avenues for research on humorous interaction between verbal and non-verbal figures.

*Dr. Władysław Chłopicki, Prof.
Linguist. Senior Lecturer at Department of English Studies at the Jagiellonian University in Kraków and in Krosno State College. He authored e.g. the Polish language monograph on humour research (O humorze poważnie) and co-edited numerous monographs. His academic interests include interdisciplinary humour research in the context of cultural studies, cognitive linguistics, linguistic pragmatics and narratology as well as translation studies. Member of editorial boards of international journals and co-editor of European Journal of Humour Research and Tertium Linguistic Journal.*

PLENARY LECTURE

May 19th 2023, Friday, 10:30–11:30
Estonian Literary Museum, Tartu, Estonia

Anna Krasnikova (Università Cattolica di Milano, Italy)

The end of a beautiful monstration: On one carnival procession and language defence in Russia

The lecture focuses on Monstration, a carnival manifestation that was held for the first time in Novosibirsk in 2004 and soon became an important social and cultural event, presumably being the only real carnival of this magnitude in 21st century Russia. The phenomenon of such a procession is interesting to study in and of itself, but besides this the posters of the participants reflect the current agenda of mass culture and some subcultures, therefore the research of them is important also for the studies of modern culture.

Dr. Anna Krasnikova, PhD graduated in Theoretical and Applied Linguistics from the Russian State University of Humanities (RGGU), since 2005 taught there at the Institute of Linguistics of RGGU; in 2014 moved to Italy, where she completed her doctoral studies and since 2019 works as a researcher at the Catholic University of Milan. She is the author of the monograph “Ilya Selvinsky’s poem Ulyalaevschina: History of the Text” (2021).

Areas of research: textual criticism and Russian literature of the 20th century, speech genres, language defence, sociolinguistics.

On the way to metaironia

На шляху до метаіронії

Alexander Afanasyev / Олександр Афанасьєв

National University "Odessa Polytechnic", Ukraine / Національний університет
"Одеська політехніка", Україна
narrative.odessa@gmail.com

Co-author: Irina Vasilenko / Василенко Ірина (State University of Intelligent
Technologies and Communications, Ukraine / Державний університет
інтелектуальних технологій і зв'язку, Україна)

Для метамодерну, що приходить на зміну постмодерну, характерне особливе розуміння іронії.

Загалом, будь-яка іронія є сміхопороджувальною. Цією якістю вона володіла і в модерні, і в постмодерні, і в метамодерні. Однак істотно відрізнялися і характер сміху, і об'єкти сміху. Убивча у своїй сміхопороджувальній основі іронія Вольтера в Новий час торувала дорогу цінностям модерну, проте вищі цінності Розуму та Просвітництва не підлягали висміюванню. Для постмодерну жодних табу не існувало, через що іронія стала тотальною, а висміювання цінностей модерну набуло руйнівного характеру. Утім, позитивний характер такої іронії також мав місце. Метамодерн хоче відродити цінності модерну, заперечуючи жорстку іронію постмодерну, але не відмовляючись від іронії взагалі.

У метамодерні іронія перетворюється на обережний інструмент щадної критики, чому зазвичай іменується постіронією, хоча з рівною підставою може бути названа метаіронією. Термін «метаіронія» має на увазі, що іронія є феноменом всеосяжним, оскільки від неї ніщо не сховається, але не тотальним у плані застосування, оскільки це свідомий вибір діячів культури, які застосовують лише окремі нежорсткі види іронії і дозують їх, поєднуючи з щадним сміхом і обережною «новою щирістю». Суперечливість поєднання іронії та щирості вкладається в парадигму осциляції. Такою метаіронією метамодерн намагається не травмувати митців та шанувальників, не нав'язувати оцінок, дати людині самій розібратися у своїх "проживаннях" реальності.

Incongruity, derision, and disdain

Michela Bariselli

University of Reading and University of Southampton, United Kingdom

michela.bariselli@reading.ac.uk

Incongruity theory argues that a key element of comic amusement is the perception of an incongruity. Whilst this theory has proved to be stronger and more flexible than competitor theories to withstand counter examples (Carroll 2014), this flexibility comes at an important expense. The incongruity theory doesn't help capturing a key aspect of our everyday experience of humour, namely the fact that humour is often used for derision. By contrast, the superiority theory fares much better on this aspect. Derision would be explained by the feeling of superiority, which, according to the superiority theory, is a necessary element of comic amusement.

This paper aims to strengthen the appeal of the incongruity theory by showing how it can account for derision, without appealing to feeling of superiority. Starting from considerations made by Scruton (1982), I will describe derision as involving a form of devaluing and I will explain devaluing in connection to incongruity. I will then consider different forms of derisions and show that derision need not to involve aversion nor disdain.

References

- Carroll, Noël 2014. *Humour: a Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Scruton, Roger 1982. Laughter. In: *Proceedings of the Aristotelian Society*, Supplementary Volume 56, 197–212.

Laughter during the plague

Pavel Barkouski

The Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences,
Belarus / Poland

pavel.barkouski@ifispan.edu.pl

Laughter, like the comic phenomenon itself, appears to be a strong element of culture not only in times of peace, but also during wars, revolutions, disasters and repressions. In times of war, fighting parties try to raise the morale of their society and symbolically humiliate and make the image of the enemy side less scary by means of, for example, caricatures. But can such things as an epidemic, a migrant crisis or total political repression in the country be the subject of a joke and generate a specific laughing culture? Or, in other words, is laughter possible in a concentration camp? Based on the analysis of one of the popular humorous Belarusian telegram channels, we are trying to find an answer to this question.

Humor as a narrative tool in Sergei Arno's prose

Юмор как инструмент повествования в прозе Сергея Арно

Bartłomiej Brązkiewicz / Бартоломей Бронжкевич

Jagiellonian University in Kraków, Poland

bartlomiej.braskiewicz@gmail.com

Творчество современного петербургского писателя Сергея Арно отличается своеобразным, порой парадоксальным мышлением, полным абсурда полетом фантазии и черным юмором, смешанным с довольно тонкой иронией. Остросюжетное повествование Арно, во котором много и грустных замечаний, одновременно становится и страшным, и смешным. Суждения и комментарии, высказываемые автором, неоднократно либо сходятся с действительностью, либо, по крайней мере, возникают основания полагать, что на самом деле так и есть, или вполне могло бы быть. На основе избранных примеров из прозы Арно, мы постараемся выяснить, какую функцию используемые автором приемы несут.

Current trends in humor practices of Russian speakers in Estonia

Guillem Castañar

University of Helsinki, Finland

gcastanar@gmail.com

Co-authors: **Anastasiya Fiadotava** (Estonian Literary Museum, Estonia /

Jagiellonian University, Poland); **Liisi Laineste** (Estonian Literary Museum, Estonia)

In this presentation we investigate the views on the humor production, consumption and sharing of Russian speakers in Estonia. The data collected via an online anonymous survey between October 2019 and January 2021 reveals that the favorite topics are everyday life, sexual and family jokes. Visual humor proves to be the most popular format. Respondents mention social media as the primary way of sharing humor, but oral transmission still remains important. Most of the examples are in Russian, and only a few of them are specific to the Estonian cultural context. Vernacular expression offers insights into mechanisms of identity-building, which can be particularly informative in the context of inter-group tensions or conflicts.

Humorous support, serious critique: A politician's cup in Belarusian online public sphere

Anastasiya Fiadotava

Estonian Literary Museum, Estonia / Jagiellonian University, Poland
anastasiya.fiadotava@folklore.ee

While making her 2023 New Year address to the Belarusian people, the democratic leader Sviatlana Tsikhanouskaya was holding a cup in her hands. A few days later the cup had suddenly become one of the focal points of Belarusians' online discussions. The discussions were triggered by a tweet hinting that the price of the cup – around 20 euro, according to the tweet's author – is too expensive for Tsikhanouskaya. As the discussions unfolded, some of the Belarusian internet users have expressed serious critique both towards politicians and the tweet author's assumptions, while a lot of others used the discussion as an opportunity to create puns, memes and other forms of humour.

The presentation focuses on the ways how humour – which is known to be an efficient method of critique in political communication – can be also used to support a politician. By playfully exaggerating the expensiveness of the cup and placing it into incongruous contexts, as well as exploring its visual particularities, internet users alternated between the cup's monetary and metaphorical value.

Laughter phenomenon in the philosophy of culture of Olexandr Kyryliuk

Феномен смеха в философии культуры Александр Кириллюка

Inna Golubovych / Инна Голубович

Odessa I. I. Mechnikov University, Ukraine / Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова, Украина
golubinna17@gmail.com

Философия культуры известного одесского философа Александра Кириллюка, многолетнего участника смеховых конференций в Одессе, обращена к поиску универсалий культуры, к выявлению категорий предельных оснований культуры (КПО). В рамках такой универсализирующей модели автор разворачивает свои гелатологические исследования.

Suicide humor as a form of dark humor: Clinical and psychological aspects

Stanislav Govorov

Independent researcher

stsgovorov@hotmail.com

Co-author: **Alyona Ivanova** (Member of the International Society for Humor Studies (ISHS))

Suicide humor presents a major concern for mental health professionals. Its negative reputation is due to a popular presumption that it represents a homogeneous phenomenon and it is often interpreted as a symbolic violation of social norms, prohibiting suicide. However, taking into account a split nature of the cultural representation of suicide (egoistic suicide vs. heroic self-sacrifice), it can be argued that suicide humor casts doubt not only on suicide's negative representation, but also on its positive representation (which in turn can be considered as a protective factor). Presumably, in case of suicide humor, a more complex perception of suicide arises, which may simultaneously reflect the presence of suicidal thoughts and a critical attitude towards them. Although suicide jokes taken separately can be interpreted differently and can perform various functions in communication, suicide humor in its entirety can be considered as a tool for reflection on suicide taboo, which, among others, poses the following questions: What is suicide? When is it prohibited/required? Importance of its further study lies in the possibilities of its application as a tool for suicide risk's differential diagnosis, as well as identifying conditions under which it can be used in psychotherapy and suicide prevention educational programs.

Philosophy of laughter: The main paradigms

Olena Kolesnyk

T. H. Shevchenko National University “Chernihiv Colehium”, Ukraine

elenakolesnyk2017@gmail.com

Co-author: **Maryna Stoliar** (T. H. Shevchenko National University “Chernihiv Colehium”, Ukraine), stolar61@ukr.net

In this study, the heterogeneous understanding of laughter phenomenon in I. Kant's legacy is revealed and the advantages of the metamodern approach to laughter as a whole spectrum of various practices and relevant reflections are analysed.

Laughter in the face of death. The existential dimension

Сміх перед лицем смерти. Екзистенційний вимір

Liana Krishevskaya / Ліана Кришевська

The Ludwig Maximilian University of Munich, Germany / Людвіг-Максимиліан
Університет, Німеччина
kryshevskaya@gmail.com

В доповіді, яка пропонується, ставиться питання про екзистенційний вимір сміху та можливість його опису/визначення. В якості концептуальних засад аналізу обрана фундаментально онтологічна концепція М. Гайдегера, а саме та її частина, яка опрацьовує питання цілісності Dasein.

Аналітично доповідь складається з двох частин. Першим кроком визначається той «вид» сміху, щодо якого екзистенційна дескрипція взагалі можлива. В якості такого обґрунтовується сміх вільний від умовно “функціональних” чи “утилітарних” навантажень і який оприявлює себе в певній критичній ситуації, а саме, в ситуації “перед лицем смерти”.

Окреслення сміху як “сміху перед лицем смерти” визначає наступний крок аналізу. Він полягає у співставленні “сміху перед лицем смерти” та страху (Angst), тобто, тої категорії, яка за Гайдегером зумовлює структурну цілісність Dasein.

Наріжними для доповіді є наступні тези. Перша з них – сама обґрунтованість питання про екзистенційний вимір сміху. Якщо відповідь на це питання є ствердною, актуальності набуває друге питання, а саме питання щодо функції сміху в цілісності Dasein.

Was there an antagonism between Christianity church and folk laughing culture in the Middle Ages?

Чи існував у Середні віки антагонізм між християнською церквою та народною сміховою культурами?

Oleksandr Kyrylyuk / Олександр Кирилюк

Center for Humanitarian Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukraine / Центр гуманітарної освіти Національної академії наук України, Україна
olexander.kyrylyuk@gmail.com

One of the key methodological postulates of M. Bakhtin in his study of the folk culture of laughter is the statement about the hostile attitude of Christianity towards this culture. In fact, the Christian culture of that time also included a laughing component, which makes it not hostile, but related to the folk laughing culture. Contrary to the mentioned postulate, M. Bakhtin himself admitted that not only ordinary monks but also high clerics allowed themselves “fun recreations” and became authors of humorous literary works, when laughter freely penetrated into religious consciousness and religious worship. And these are not only works like “Cyprian’s feast”. The church’s laughter tradition, dating back to the bishop of Verona in the 4th century Zeno, was documented in 852 in Germany, when anecdotes and even obscene jokes were inserted into the Easter sermon to amuse the laity, was officially banned by Pope Clement X only in the 1670s, but continued until the beginning of the 20th century. On the other hand, the folk laughing culture knew its own boundaries and did not make fun of the official serious religious culture until its complete destruction. This is evidenced by the conservatism of the first part of the folk puppet theater (nativity scene, вертеп), where episodes from Sacred History were depicted, which by definition could not be ridiculed even in a street circus (балаган). So, we can only partially agree with M. Bakhtin’s statement that the church was irreconcilably hostile to the folk culture of laughter. The laughing culture of the Middle Ages also existed inside the church. This laughing culture may be called the church laughing culture, and it is clear that this church culture was not hostile to the folk culture of laughter.

Одним з ключових методологічних постулатів М. Бахтіна у його дослідженні народної сміхової культури є твердження про вороже ставлення церкви до цієї культури. Насправді християнська культура того часу також включала до себе сміхову складову, що робить її не ворожою, а спорідненою з народною сміховою культурою. Всупереч згаданому постулату сам М. Бахтін визнає, що не тільки рядові ченці, але й високі клірики дозволяли собі “веселі рекреації” та ставали авторами сміхових літературних творів, коли сміх вільно проникав у релігійну свідомість та релігійний культ. І це не тільки твори на кшталт “Вечері Кипріяна”. Традиція, що сходить до біскупів Верони IV-го ст. Зенона, задокументована у 852 році у Німеччині, коли у пасхальну проповідь, щоб розвеселити мирян, вставлялися анекдоти і навіть непристойні жарти, була офіційно заборонена папою Климентом X-тим лише у 1670-ті роки, але тривала до початку XX-го ст. З іншого боку, народна сміхова культура знала кордони і не висміювала офіційну серйозну релігійну культуру до її повної руйнації. Про це свідчить консервативність першої частини народного лялькового театру (вертепу), де зображувались епізоди зі Священної історії, котра за визначенням не могла бути висміяна навіть у вуличному цирку. Отже, з твердженням М. Бахтіна про те, що церква була непримиренно ворожою до народної сміхової культури ми можемо погодитись лише частково. Сміхова культура у Середньовіччя існувала також і всередині церкви. Цю сміхову культуру можна назвати церковною сміховою культурою. Зрозуміло, що ця культура не була ворожою до народної сміхової культури.

The grass is greener in TikTok: Dance videos as expressions of humorous creativity

Liisi Laineste

Estonian Literary Museum, Estonia

liisi@folklore.ee

TikTok dance videos were popular already in the 2010s, but took off in 2020 due to social distancing during the pandemics. Every day, new “dance templates” are posted on the platform. They are subsequently imitated, remixed or otherwise engaged with by thousands, if not millions of users. The presentation gives an overview of one recent Tiktok dance fad, Green green grass dance, with a special focus on the humorous renderings of the dance.

A satirical depiction of the post-information society in Gary Shteyngart's novel "Super Sad True Love Story"

Сатирическое изображение постинформационного общества в романе Гари Штейнгарта "Супергрустная история настоящей любви"

Alexander Lavrentiev / Александр Лаврентьев

Independent researcher / Независимый исследователь

lavr130@gmail.com

Роман современного американского писателя Гари Штейнгарта "Супергрустная история настоящей любви" (Gary Steyngart "Super Sad True Love Story", 2010) написан в жанре дистопии, его действие происходит в Америке будущего, в период тяжелейшего политического и социально-экономического кризиса. Описание различных аспектов этого кризиса с позиции представителя среднего класса часто приобретает юмористическую форму, так как картина мира, изображенная в романе, фактически является гиперболизацией тенденций, существующих в современном постинформационном обществе, доведенных в рамках художественного пространства до гротескных, карикатурных и абсурдных форм. В качестве примера можно назвать место работы главного героя – Отдел постжизненных услуг корпорации "Штатлинг-Вапачун", он занимается поисками самых экзотических методов омоложения и способов достижения бессмертия для состоятельных клиентов. Среди функций, которые выполняет юмор в изображении абсурдной действительности, одной из существенных в романе является корректирующая: он служит средством развиртуализации оцифрованного и медиатированного мира, который верифицируется здравым смыслом, а одним из проявлений здравого смысла оказывается юмор. Понятие "здравый смысл" и использование юмора в этом качестве характерно для просветительской традиции, отсюда параллели с английской литературой XVIII века, которые проводят современные исследователи: сентиментальное название, форма эпистолярного романа и апология культуры чтения бумажных книг, кажущихся безнадежно устаревшими носителями информации. В мире абсурда, который представлен в романе, юмор оказывается одним из средств реабилитации здравого смысла и подлинных человеческих эмоций.

The role of Soviet humor

Maarja Lõhmus

EAAS / Estonian Academic Society of Journalism, Estonia

Maarja.Lohmus@gmail.com

The role of Soviet humor has been different in the 1940s, 1950s, 1960s, 1970s, 1980s.

Humor had a dialogical character, employed a lot of quotations, references, inner hierarchies and inside jokes. Soviet humor has been a semiotic system of societal meanings. Humor editing process and censorship has been under special restrictions due to this double meaning system. Special humor programmes started to be aired in the 1960s. The results of audience research from 1960–1980s show that people consumed humor mostly from dedicated humor pages in journals and newspapers and (audio)visual humor programs.

We can delineate three periods of Soviet humor:

- polarized worldview directed against the enemies (1940s–1950s)
- local practices and life-style humor (1960s–1970s)
- critical and political humor (1980s)

Interviews with writers and editors of humorous content are analyzed and presented in the study.

From a comedian to the war-time leader: Volodymyr Zelen'sky' between popular biopolitics and practical geopolitics

Andrey Makarychev

Johan Skytte Institute of Political Studies, Estonia

andrey.makarychev@ut.ee

The presentation is based on a recently published book chapter in *Popular Biopolitics and Populism at Europe's Eastern Margins* (Brill 2022) in which the political phenomenon of Volodymyr Zelen'sky was discussed on the basis of the sitcom *The Servant of the People*. In my talk I will keep exploring the genealogies of Zelen'sky's narratives and imageries after the restart of the war on February 24, 2022. In particular, I will engage with Dmitriy Bykov's approach to Zelen'sky's leadership from a literary perspective.

Funny situation and features of its implementation

Сміхова ситуація та особливості її реалізації

Olexander Mikhailyuk / Олександр Михайлюк

Ukrainian State University of Science and Technologies, Ukraine / Український державний університет науки і технологій, Україна
mich_al@ukr.net

Co-authors: **Viktoriia Vershyna** (Oles Honchar Dnipro National University, Ukraine) vivi.dp@ukr.net; **Вікторія Вершина** (Дніпровський національний університет, Україна), vivi.dp@ukr.net

Laughter is always caused by an external influence, and appears as an emotional reaction to something. Laughter presupposes an object for laughter – the funny. Laughter requires a laughable situation when this “something” can become funny. There are many conditions that determine where, when, and how a laughing situation can occur. As a rule, it arises as a result of violation of established rules of signification, disagreement of meanings, collision of meaning with nonsense, etc. Without a laughing situation, laughter becomes more of a symptom.

A funny situation in itself does not yet cause laughter, but is only a prerequisite, a condition, an opportunity for laughter. Not every situation can turn into a laugh. For a funny situation to be realized, it must be understood and interpreted accordingly. A funny situation is realized only if there is understanding – what is not understood is not funny. Funny becomes funny as a result of interpretation, if it is understood as funny. It depends on what meaning will be attributed to it. A laughing situation is a subjective-objective situation. The same message can generate different meanings for different recipients. Any situation allows for completely different interpretations. Realization of a laughing situation, laughter as such depends on the interpreter and the result of the interpretation. What we laugh at says more about ourselves than about the object of laughter.

Сміх завжди обумовлений, викликається зовнішнім впливом, постає як емоційна реакція на щось. Сміх передбачає об'єкт для сміху – смішне. Для виникнення сміху потрібна сміхова ситуація, коли це “щось” може стати смішним. Існує багато умов, які визначають, де,

коли і як може виникнути сміхова ситуація. Як правило, вона виникає в результаті порушення усталених правил сигніфікації, розбіжності смислів, зіткненні сенсу з нісенітницею тощо. Без сміхової ситуації сміх стає, скоріше, ознакою (симптомом).

Сміхова ситуація сама по собі ще не викликає сміх, а є лише передумовою, умовою, можливістю сміху. Не кожна ситуація може перерости в сміх. Для того, щоб сміхова ситуація реалізувалася, вона має бути осмислена, відповідним чином інтерпретована. Сміхова ситуація реалізується лише при наявності розуміння – те, що не зрозуміле, те й не смішне. Смішне стає таким в результаті інтерпретації, якщо воно трактується як смішне. Це залежить від того, який сенс буде йому приписаний. Сміхова ситуація – це суб'єктивно-об'єктивна ситуація. Одне й теж саме повідомлення може генерувати різні значення для різних адресатів. Будь-яка ситуація припускає різні, абсолютно відмінні інтерпретації. Реалізація сміхової ситуації, сміх як такий залежить від інтерпретатора і результату інтерпретації. Те, над чим ми сміємося, говорить більше про нас самих, ніж про об'єкт сміху.

Cultural studies approaches to the study of war memes in Ukraine

Olena Pavlova

Taras Schevchenko National University of Kyiv, Ukraine

invinover19@gmail.com

Co-author: **Maria Rohozha** (Taras Schevchenko National University of Kyiv, Ukraine), rogozha@knu.ua

Since the beginning of the full-scale invasion of Russian troops into Ukraine, Ukrainians have become involved in various forms of cultural confrontation and resistance. Ukrainians have attained a positive experience of interacting with a stranger, scaling this image ...

What cognitive humor processing can tell us about how logic works

Kostiantyn Raikhert

Odesa I. I. Mechnykov National University, Ukraine

This presentation develops a theory of cognitive humor processing within the discipline of humor studies. This theory holds that cognitive humor processing, among other things, operates through “logical mechanisms”. The structure of humor processing can be depicted as an inference: the setup and the punchline of the joke are transformed into a premise and a conclusion, respectively. Ch.-Y. Chang, Y.-Ch. Chan, and H.-Ch. Chen assume that the setup is characterized by expectation, and the punchline is characterized by incongruity between the setup and punchline, resolution of the incongruity, and elaboration of the sense of pleasure from the joke. Now, if the setup is a premise, then the premise is characterized by expectation: premise or premises within inference establish some expectation about what the conclusion will be. If the conclusion is correct (valid), then there is no incongruity between the premise (premises) and conclusion: the conclusion is concluded from the premises. However, some conclusions are not always correct (valid) and there can be an incongruity between the premise (premises) and conclusion that has to be resolved further. In this way, logic, in part, deals with the setting up of certain expectations and the justification of those expectations.

Boiled shoe, enamoured cow and a Buddha in a fur: Buddhist humour in Mongolian communities

Alevtina Solovyeva

University of Tartu, Estonia

alevtina.solovyeva@ut.ee

Co-author: **Anastasiya Fiadotava** (Estonian Literary Museum / Jagiellonian University)

The paper introduces and investigates a few cases of Buddhist humour in Mongolian cultural environment. The cases are taken from the folk narratives, looking at the relations between Buddhist monks and lay people. The paper discusses communicative situations which arise between wandering monks and local people. It focuses on motifs of competition between lay and religious representatives, each following their own interests (for example: to get more food from the local hosts - to avoid feeding the monks). The situations depicted in the narratives involve jokes and tricks, and the performance of these stories itself is regarded as entertainment, followed by ironic side comments and joy. The case studies are investigated within a broader context of humour on religious topics; often such humour features religious characters in an ambiguous way highlighting the discrepancy between the reality and the ideas about what reality should be.

Cringe overhang: The perlocutionary effects of cringe comedy

Alexander Sparrow

Victoria University of Wellington, New Zealand

asparrowwriter@gmail.com

Cringe comedy can make people so uncomfortable that the cringe continues even after the comedy has stopped. This paper names that effect “cringe overhang”. If audiences weakly connect to the characters, they laugh. If audiences strongly connect, they have a negative emotional response – say, struggling to watch, or wanting to leave the room. Firstly, expanding on Austin, I argue cringe comedy jokes are illocutionary acts designed to provoke laughter through second-hand embarrassment. Secondly, I acknowledge that these jokes don’t always produce the desired perlocutionary effect of laughter – instead leaving the viewer in a state of discomfort. Thirdly, drawing on the benign violation theory of McGraw and Warren, I explain that the surplus of embarrassment is due to maximising the violation in the comedy while adding comparatively little benign. Finally, I argue that cringe comedy’s funniness is reliant on its lack of social psychological distancing. By leaving no room between the viewer and the character, second-hand embarrassment is maximised, the comedy is less benign and more polarising as a result. This explains 1) why cringe comedy produces a cringe “overhang” in some viewers, and 2) why cringe comedy produces a laughter response for some, and stress response for others.

The Intersection of social media and urban culture: Kyiv's internet memes

Anastasiia Stepanenko

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

hladka.anastasiia@gmail.com

Social media platforms preserve cultural artifacts created by users of online communities using widely accessible methods, organizing content by popularity, time, authorship, genre, and more. As an urban cultural practice, social media not only serves as a platform for dialogue but also as a modern form of chronicle, a complex archive documenting the life of a city's community.

Social media serves several functions with respect to a city's cultural landscape, including drawing attention to cultural events and institutions, approbation or criticizing phenomena of urban culture, uniting creative urban communities, etc. They can be an effective means of supporting urban culture, fostering cultural identity, and strengthening the interactions between city residents. The high virality of internet memes contributes to their use as tools for interaction between the public and government or cultural institutions.

Internet memes across social media platforms provide a unique lens to examine the cultural landscape of Kyiv. Analyzing these digital artifacts gives valuable information about the city's cultural landscape, on topics ranging from architectural landmarks and urban heroes to infrastructural issues and cultural identity. As such, research into Kyiv's social media memes has the potential to enrich our understanding of the city's complex cultural dynamics.

The evolution of humour in Estonia in the post-soviet value space, 1992–2023

Развитие юмора в Эстонии на постсоветском ценностном пространстве 1992–2023 гг.

Andrus Tamm

Eesti Huumorimuuseum / Estonian Humour Museum, Estonia

tammandrus@gmail.com

Развитие юмора в Эстонии на постсоветском ценностном пространстве 1992–2023 гг. регрессировал. Основная причина – нехватка денег. Тема обсуждалась совместно с Обществом академической журналистики.

Understanding self-irony in postmodern culture

Особливості розуміння самоіронії в постмодерністській культурі

Irina Sumchenko / Ірина Сумченко

Odessa I. I. Mechnikov University, Ukraine / ОНУ імені І.І. Мечникова, Україна
sumirin2019@gmail.com

В епоху постмодерну самоіронія стала одним із найбільш відомих методів культури. Вона полягає в тому, що автор, або художник, свідомо використовує іронію відносно самого себе, свого твору, чи зображує персонажів, які переживають іронічні ситуації. Самоіронія виникла як реакція на сувору доктрину модернізму, яка вважала, що мистецтво повинно бути серйозним та універсальним. Самоіронія стала дуже популярною у культурі, оскільки вона дає можливість показати недоліки та проблеми суспільства та культури через гумор та сарказм. Цей метод став важливим інструментом постмодерністської літератури та мистецтва, які висміюють та критикують масову культуру, владні структури, глобалізацію та інші феномени сучасного світу.

У постмодерністському мистецтві самоіронія використовується для вираження сумнівів щодо ідей та принципів, які лежать в основі мистецтва. Так, у творах художника Марселя Дюшана “Фонтан” та “Портрет артиста як фонтан” автори насміхаються над поняттям мистецтва. Одним із найвідоміших прикладів самоіронії в літературі є роман Д. Франзена “Світло, яке не бачать”, в якому автор іронізує над своєю власною поезією, яку пише герой роману.

Загалом, самоіронія є важливим елементом постмодерністської культури, який використовується для показу та критики різних аспектів життя. Вона допомагає зрозуміти та показати недосконалості та проблеми сучасного світу, де гумор та сарказм є одними з головних інструментів комунікації та розуміння.

On the origin of humour

Toomas Tiivel

ELUS – Estonian Naturalists Society, Estonia

toomas@ubc.ee

The question of how and when humour arose and evolved in evolution can be approached in many ways. Probably the role of laughter and humour in human development - similar to walking on two legs, brain development, language and culture – has been underestimated. Laughter is a universal behavioural pattern of humans, which we can find in all cultures and with practically all humans. Protohumour developed in a social environment, in communication, in the fulfilling of certain rituals (games, rituals, celebrations). For the birth of such a complex and multifaceted phenomenon, there was certainly not one and only reason and necessary condition, but the question was in a joint action, coincidence and appropriate order of many factors.

The idea that humour is behaviourally often altruistic, supportive and solves situations that tend to otherwise lead to conflicts, seems important here. Beside fighting and competition, symbiosis or mutual cooperation is important in evolution. As an expression of cooperation and symbiosis one should include also the arising of laughter and later also humour.

The idea of humour is to encourage human interactions. Laughter is the signal that gives information to others of the empathy, mental state and sympathies of the one that laughs.

Humour and protest

Sergey Troitskiy

Estonian Literary Museum, Estonia

sergei.troitskii@folklore.ee

I will give an overview of the many means and variety of genres of protest. The characteristics of humour make it an instrument of protest against the system in the broad sense and I will use it as a starting point for my study. Humour challenges the established structures of meaning and patterns of communication. This allows it to fulfil its main task – to test the system for its strength. In culture, such work is necessary for self-correction and development; it also provides a creative view, a necessary element of the creative process. However, attempts to “freeze” culture and society in favour of the interests of individuals or social groups, the restriction of creativity turns humour into a special creative form of expression in culture that includes representatives of various social groups without restriction. Perhaps against the backdrop of general cultural stagnation, humour becomes especially more visible. The presentation explains the theoretical foundations of this particular approach to humour and uses the example of protest activities in Russian culture of the 2010s and early 2020s to show how humour becomes an instrument of protest. It will introduce different aspects of protest humour, such as visual forms, narratives, actionism and others.

From the terrible to the ridiculous: “Decline” in ukrainian folk crafts

От страшного к смешному в украинском народном промысле

Vladimir Weingort

Consulting Company “Kardis”, COUNTRY

Гоголевские озорные смешные черты “спереди похожие на немца, а сзади – вылитые губернские стряпчие” материализовались в керамических фигурках гончарного народного промысла в селе Опошня, расположившегося неподалёку от села Сорочинцы (где проходят ярмарки), Миргорода (где была лужа) и родового имения Гоголей-Яновских (где сейчас находится усадьба-музей писателя). Все эти сёла и местечки – какое ближе, какое дальше – разбросаны около Диканьки – районного центра Полтавской области. Опошнянские гончары, производившие миски, макитры, кувшины, на которые – по Гоголю – “поглядывали с завистью поклонники роскоши”, стали лепить чертей, низводя этих слуг дьявола до исполнения обычных функций украинских селян. Черты, играющие на гармошке или бандуре, нянчащие детей – чертенят и т. п., стали смешными. По той же причине смешна “Энеида” Котляревского, где боги и богини ведут жизнь украинских селян. В народной смеховой культуре, в самых разных формах её проявления снижение пафосности и сведение с котурн хоть святых, хоть нечистой силы, создаёт эффект комического, карнавализует жизнь по Бахтину: “это вторая жизнь народа, организованная на начале смеха”. Карнавал отменяет иерархию отношений во всех сферах, в том числе и там, где господствует Царь тьмы. “Веселой относительностью господствующих правд и властей проникнуты все формы [...] карнавального языка. Для него характерна логика «обратности», [...] разнообразные виды [...] снижений, [...] шутовских увенчаний и развенчаний” (М. Бахтин). Гончарная чертовщина, а также нестрашные простодушные львы, симпатичные козлы и свиньи с государственной печатью на “свинской физиономии” тоже снижение символов, тоже “перелицовка” понятий в духе смеховой культуры. Опошнянский гончар становится “человеком играющим” (по Хёйзинге). Так же как Жан Эффель или Образцов, создатели “Божественной комедии”.

War humour in Ukraine and the blurring of the boundary between the serious and the unserious in 2022–2023

Kateryna Yermieieva

Ukrainian State University of Railway Transport, Ukraine

Eremeevaea@gmail.com

In my presentation, I am going to show how the model of interaction of official and unofficial culture described by Mikhail Bakhtin does not work in the context of the war in Ukraine. As we know, Bakhtin distinguished between a monolithically serious official culture and a popular culture of laughter, which acts as a subversive mechanism. Some studies of Soviet satire have already questioned the applicability of this concept even in relation to the authoritarian society. However, in the context of the war in Ukraine, we are almost unable to distinguish unambiguously between institutionalised and non-institutionalised humorous discourses, and between serious and non-serious ones. This applies to the spreaders and creators of humour. Memes and jokes are posted not only by ordinary citizens but also by representatives of the authorities, the DSNS and diplomats. In doing so, serious statements are illustrated with the help of humour. The limits of what is acceptable in humour have also been widened. In wartime Ukrainian society one finds only a marginal condemnation of laughter at such serious things as vigilance, death and danger (although this does not exclude the establishment of a new normativity in the culture of laughter). I will also analyse the origins of this phenomenon.

Odessa festival “Humorina” as an element of Ukrainian culture (for the 50th anniversary of “Humorina”)

Одеський фестиваль “Гуморина” як елемент української культури (до 50-річчя Гуморини)”

Olena Zolotarova / Олена Золотарьова

Interregional Academy of Personnel Management (IAPM), Ukraine /
Одеський інститут ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія управління персоналом”, Україна
lenazolotarova@ukr.net

Одеську “Гуморину” як фестиваль сміху започаткували 50 років тому, і вона стала унікальним явищем культурного життя ще в УРСР. Після відновлення незалежності України в перші роки “Гуморина” була також виключною подією в Україні, притаманною лише місту Одеса, але поступово схожі заходи сміхової культури розвинулись і в інших містах нашої країни, проте саме до Одеського фестивалю гумору залишився особливий інтерес. Аналіз «Гуморини», проведений нами в попередній період, дозволив зробити висновок, що цей фестиваль з його карнавалом відповідає світовим традиціям сміхової культури та тенденціям карнавального руху. Фестиваль “Гуморина” з його карнавалом виник в авторитарному політичному режимі, після закриття улюбленої телепрограми “Клуб Веселих і Кмітливих”. У незалежній Україні характер фестивалю змінився, масштаб свята збільшується, гасла фестивалю допускають сатиру на адресу влади, з’являються ознаки відмічених нами тенденцій, притаманних світовому карнавальному руху: комерціалізація карнавалу і фестивалю; політичне забарвлення гасел і персонажів карнавалу; поява елементів української національної історії та культури; взяття місцевою владою на себе організаційних питань.

З 2000 року в Одесі проходять наукові конференції “Про природу сміху”, саме вони спонукали одеських філософів організувати спеціальне фахове видання “Доξα” (“Докса”), тобто, філософи, культурологи, філологи, інші вчені заговорили про сміх серйозно. Одеська “Гуморина” пройшла в розвитку як мінімум вісім етапів: 1) початковий етап – 1973–1986 р.р.; 2) етап Гуморини “перебудови” – 1987–1991 р.р.; 3) етап Всесвітнього клубу одеситів – 1992–1995

р.р.; 4) етап Олександра Павловського –1997–2003 р.р.; 5) етап розвитку “Гуморини” з елементами комерціалізації, політизації та національної культури – 2004–2010 р.р.; 6) етап за участі клоунів і мімів та універсалізацією свята – 2011–2019 р.р.; 7) етап “Гуморина на карантині” через Covid-2019 – 2020–2021 р.р.; 8) етап Гуморини під час воєнного стану – 2022–2023 р.р. Вважаємо очевидним, що Одеський фестиваль сміху та гумору за 50 років став не лише однією з візитних карток Одеси, а й невід’ємним елементом української сміхової культури і взагалі культури України. Очікуємо новий етап розвитку фестивалю – “Гуморина після Перемоги”, і вже з карнавалом, що і стане предметом нашого наступного дослідження.

MUSICAL PERFORMANCE

Children's choir of Tartu Alexander Pushkin School (Tartu Aleksander Puškini Kooli Mudilaskoor)

(Conductor Svetlana Šipulina)

May 19th 2023, Friday, 10:00–10:30
Estonian Literary Museum, Tartu, Estonia

Children's choir is composed of elementary school children, who are courageous, resilient, responsible and very well trained as singers. They are a friendly and creative team, many of whom also study in sports, music and art schools.

We try to preserve the tradition of choir singing, expand the cultural horizon of the students and guide them to value both Russian and Estonian traditional culture, develop singing skills, and perform at song festivals.

We are very proud to have been part of the 2019 Tartu song festival (celebrating 150 years from the first song festival) as well as the XXVII song- ja XX dance festival “Minu arm” in Tallinn.

We love to sing together! Life is music and dance!

CARICATURE EXHIBITION EESTI VABARIIK 100

Opening of the exhibition “Eesti Vabariik 100”

May 18th 2023, Thursday, 16:30–17:00
Estonian Literary Museum, Tartu, Estonia

The caricature contest and exhibition is a gift for the 100 year anniversary of the Republic of Estonia. It is brought to you by the Estonian Humour Museum, the National Foundation of Civil Society, and the EV100 anniversary team.

Estonian Humour Society organised the Third International Caricature Contest titled “Jubilee – The 100th Anniversary of the Estonian Republic”. 106 authors from 30 countries across the world submitted their work, which amounted to 370 caricatures. Out of these, 170 were considered topical and were forwarded to the jury (members: Andrus Tamm (president of the Estonian Humour Society), caricaturists Hugo Hiibus, Hardi Volmer, Eduard Tüür, Roman Matkiewicz, Gatis Sluka (Latvia) ja Arunas Vaitkus (Lithuania)). They picked out 32 best caricatures. The winners were Mojmir Mihatov (Croatia, 8,71 points), Urmas Nemvalts (Estonia, 7,57 points) and Sergei Semendyaevi (Ukraine), Priit Koppel (Estonia) and Tarmo Vaarmets (Estonia) shared the third prize with 7,29 points.

100 best works were exhibited at the caricature exhibition “Jubilee – The 100th Anniversary of the Estonian Republic”.

CARICATURE EXHIBITION NII SEE ALGAS!

**Estonian Humour Museum, Sääre 5, Purku küla, Raikküla
vald, Rapla maakond, Estonia**

The mission of the Estonian Humour Museum is to collect, archive, and display humour-related artefacts, but also to organise humour events, caricature and cartoon workshops, and engage with other humour-related activities. The Estonian Humour Museum is interested in everything related to humour, but first and foremost in Estonian humour. At the moment the Estonian Humour Museum hosts an exhibition “Nii see algas!” (“So it began!”) with caricatures by Urmas Nemvalts and Priit Koppel. We also have a permanent exhibition of caricatures, cartoons and other humour-related objects.

